

LOCUS

NAROČNIK

Občina Jezersko

Zgornje Jezersko 65 | 4206 Zgornje Jezersko

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA
NAČRTA OBČINE JEZERSKO

IZVLEČEK IZ HIERARHIČNO VIŠJEGA PROSTORSKEGA AKTA

IZVAJALEC

LOCUS prostorske informacijske rešitve d.o.o.

Ljubljanska cesta 76 | 1230 Domžale

Domžale, maj 2018

LOCUS

PROJEKT

SPREMEMBE IN DOPOLNITVE OBČINSKEGA PROSTORSKEGA NAČRTA
OBČINE JEZERSKO

FAZA

DOPOLNJEN OSNUTEK

VSEBINA PROJEKTA

IZVLEČEK IZ HIERARHIČNO VIŠJEGA PROSTORSKEGA AKTA

NAROČNIK

Občina Jezersko
Zgornje Jezersko 65
4206 Zgornje Jezersko

ŠTEVILKA PROJEKTA

1515

IZDELOVALEC

Locus d.o.o., Ljubljanska cesta 76, 1230 Domžale

VODJA PROJEKTA

Manca Jug, univ.dipl.inž.arh. ZAPS A 1302

STROKOVNA SKUPINA

Leon Kobetič, univ.dipl.inž.grad.
Tomaž Kmet, univ.dipl.inž.arh.
Nuša Britovšek, univ.dipl.inž.kraj. arh.
Metka Jug, univ.dipl.inž.kraj. arh.
Urška Železnik, univ.dipl.inž.geod.
Uroš Košir, univ.dipl.inž.geod.
Andrej Podjed, gr.teh.
Mateja Mikložič, dipl. org.
Aljaž Lepšina, dipl.inž.arh.urb. (UN)

DATUM

Domžale, maj 2018

1 POVZETEK SPRS PO POSAMEZNIH TEMATIKAH

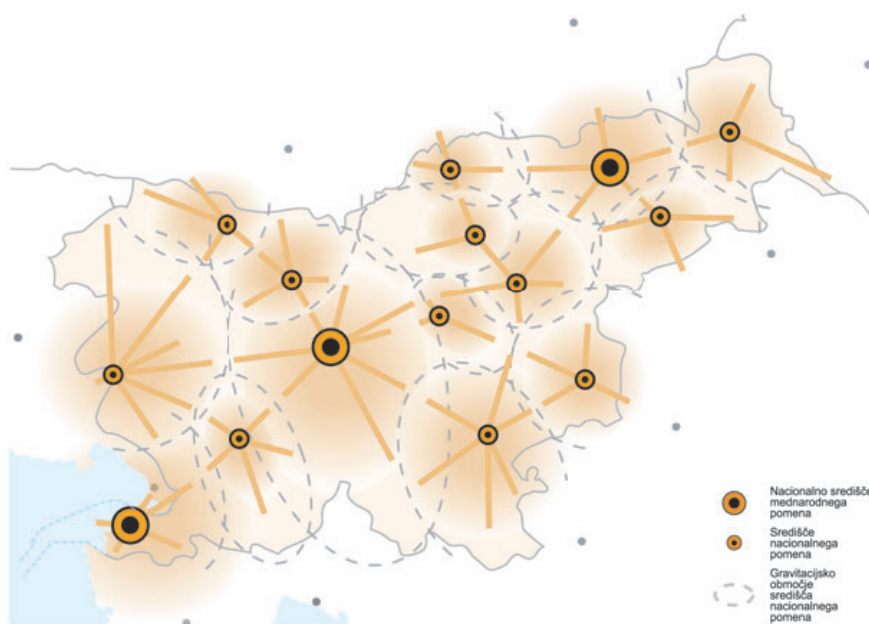
1.1 Poselitev

Poselitveni razvoj se načrtuje v skladu s prostorskimi možnostmi in omejitvami in tako, da se preprečuje prostorske konflikte in navzkrižja med različnimi rabami, zagotavlja kvalitetnejše in privlačnejše bivalno in naravno okolje, ustvarja možnosti za gospodarski razvoj in družbeno pravičnost, zagotavlja racionalno širjenje naselij, poudarja notranji razvoj naselij, pri katerem je pomembno ustvarjanje nove kvalitetnejše strukture in rabe urbanega prostora ter ohranjanje kulturne, predvsem stavbne in naselbinske dediščine, biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot.

1.1.1 Razvoj mest in drugih naselij

Na podlagi meril in kazalcev SPRS se naselja razvršča v velika, srednja in mala mesta, v druga urbana in podeželska naselja, vasi in zaselke. Urbana naselja se po SPRS opredeljuje kot bolj ali manj pomembna središča, v katerih se skrbi za zadosten stanovanjski fond, razvija storitvene ter proizvodne dejavnosti in delovna mesta. Pri tem se, kolikor je le mogoče, ohranja biotsko raznovrstnost, naravne vrednote, kulturno dediščino in druge kakovosti naravnega in bivalnega okolja ter omogoča povezanost habitatov v naseljih z naravo zunaj naselij. Naselja se načrtuje tako, da so posledice morebitnega požara, poplave, potresa, plaz, erozije ali vojnih razmer čim manjše. Za obstoječa naselja se varstvo pred poplavami in hudournim delovanjem voda načrtuje prvenstveno z urejanjem stoječih in tekočih voda v zaledju naselij. Smotrno rabo energije se zagotavlja z ustreznim načrtovanjem novih objektov in območij in s sanacijo obstoječih stavb, predvsem pa s takšno orientacijo stavb in odmiki med stavbami, ki omogoča glede na letne čase nemoteno osončenje in zmanjševanje potrebe po umetnem hlajenju, s preprečevanjem podvajanja sistemov daljinskega ogrevanja, z zmerno gostoto novih stanovanjskih sosesk in takim razporedom stavb, ki omogoča racionalno postavitev razvodnega omrežja, z energetske sanacije stavb v okviru prenove mest in drugih naselij ali njihovih delov. Pri načrtovanju razvoja naselij se kulturno dediščino upošteva kot dejavnik kakovosti bivalnega okolja in kot prostorski potencial.

SPRS v omrežje urbanih naselij ne uvršča nobenega naselja v občini Jezersko.

Slika 1:SPRS, Zasnova poselitve

Slika 2:SPRS, Zasnova policentričnega urbanega sistema in razvoj širših mestnih območij

1.1.2 Notranji razvoj naselij

Notranji razvoj naselja ima prednost pred širjenjem na nova območja. Prvenstveno se zagotavlja boljše izkoriščenost in kvalitetnejšo rabo praznih in neprimerno izkoriščenih zemljišč v naselju (opuščenih ali neprimernih lokacij, industrijskih kompleksov in podobno). Notranji razvoj naselja in racionalno rabo zemljišč se uresničuje tudi s spremembo rabe obstoječih objektov in zemljišč, z zgostitvami ekstenzivno izrabljenih poseljenih površin, s prenovo, obnovo, reurbanizacijo, rekonstrukcijo in sanacijo degradiranih območij.

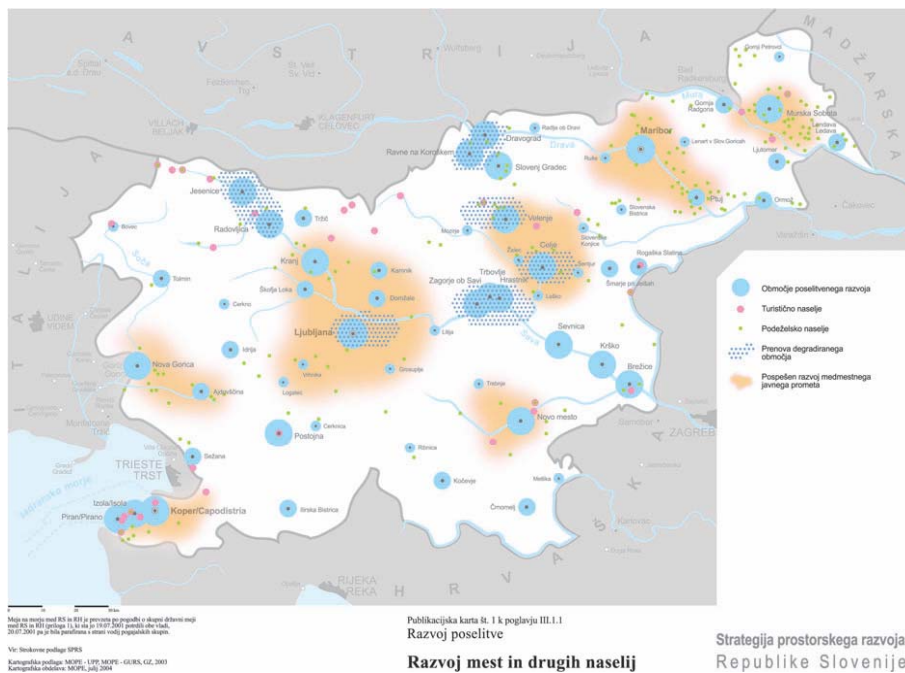
1.1.3 Prenova naselij kot prednostna razvojna usmeritev

S prenovo naselij, delov naselij ali posameznih stavb se ohranja in izboljšuje kakovost bivalnega okolja, vzpostavlja ponovno rabo opuščanih območij in sanira degradirana območja. Pri prenovi se kulturno dediščino obravnava sočasno ob upoštevanju njene ranljivosti.

Pri načrtovanju prenove se upošteva ohranjeno identiteto naselja ali dela naselja in skrbi za uravnoteženo razmerje med grajenimi in zelenimi površinami v naselju.

1.1.4 Prenova kulturne dediščine in druge stavbne dediščine v naseljih

Pri urejanju in načrtovanju razvoja naselij s kvalitetno stavbno dediščino se uporabi varstvene in razvojne principe načrtovanja, zlasti se ohranja kvalitetno stavbno ali urbano strukturo in njune razpoznavne značilnosti, posodablja degradirane stavbne ali urbane strukture ter uvaja ponovno rabo.

Slika 3:SPRS, Razvoj mest in drugih naselij

Prenova ima prednost pred novogradnjo v naseljih, ki so del širše prostorske identitete in predstavljajo kvalitetno stavbno dediščino.

1.1.5Širitev naselij

Naselju se lahko določijo površine za širitev v primeru, da je opredeljeno kot urbano naselje, predvsem pa, če je ali ima potencial, da se razvije v središče določenega območja. Naselja na območjih, ki so pomembna za razvoj turističnih dejavnosti, lahko poselitveno območje povečajo na osnovi razvojnega programa. Širitev naselij je dopustna, če je skladna s temeljnimi cilji urejanja prostora, načeli usmerjanja poselitve, s programom opremljanja zemljišč in oceno ogroženosti zaradi naravnih ali drugih nesreč.

1.1.6Gradnja zunaj poselitvenih območij

V primeru, da je območje razpršene gradnje zunaj poselitvenega območja spoznano kot območje poselitve, ki kot avtohtoni poselitveni vzorec prispeva k prepoznavnosti ali ohranjenosti kulturne krajine, se jo ohranja in varuje. Razpršeno gradnjo zunaj poselitvenih območij, ki je vir okoljskih obremenitev ali vizualnih motenj se sanira. Območja sanacije razpršene gradnje se opredeli glede na tip razpršenosti, stopnjo degradacije in možnosti sanacije. Zgošča in zaokroža se predvsem tisto razpršeno gradnjo, ki ima možnosti za ustrezno prometno in komunalno ureditev, oskrbo z urbaniimi dejavnostmi in navezavo na javni promet.

Zunaj poselitvenih območij se lahko namenja zemljišča za gradnjo kmetij, kadar gre za območja z visokim pridelovalnim potencialom za kmetijstvo, ustrezno koncentracijo kmetijske posesti na kmetijo ter skladno z zahtevami za varstvo naravnih virov in kakovostmi krajinskega in grajenega okolja.

1.1.7Podeželska naselja, vasi in zaselki

V podeželskih naseljih, vaseh in zaselkih je možna gradnja znotraj obstoječih gradbenih parcel zaradi izboljšanja pogojev za bivanje in opravljanje kmetijskih in dopolnilnih dejavnosti. Razvija se jih predvsem z nadomestno ali dopolnilno gradnjo v sklopu obstoječih gradbenih parcel ali, če ni drugih možnosti, ob njihovem robu. Prednost se daje prenovi in sanaciji, ki sta usmerjeni v modernizacijo kmetijstva in ustvarjanje pogojev za razvoj dopolnilnih dejavnosti.

Pri načrtovanju in urejanju podeželskih naselij in vasi se upošteva razvojne trende in hkrati ohranja njihovo tradicionalno strukturo. Prenavlja, razvija, ohranja in posodablja se stavbni fond ter novogradnje urbanistično in arhitekturno prilagaja tradicionalni strukturi.

1.1.8 Območja počitniških hiš

Območja počitniških hiš se načrtuje v ambientalno privlačnih naravnih okoljih kot strnjena, racionalno parcelirana območja, ki so skladna z regionalno in lokalno arhitekturno, naselbinsko in krajinsko tipiko ter z varstvenimi usmeritvami. Podpirajo naj razvoj v odročnih, hribovitih območjih, zlasti razvoj turizma ter drugih pristočasnih dejavnosti. Po svoji pojavnosti, načinu izgradnje, komunalni opremljenosti in bivanjski kakovosti se lahko razlikujejo od drugih oblik stanovanj, zaradi česar ne morejo prevzeti funkcije stalnega bivališča.

1.1.9 Arhitekturna prepoznavnost mest in drugih naselij

Pri načrtovanju in urejanju mest in drugih naselij se stremi k urejenemu in prostorsko uravnoteženemu in oblikovno skladnemu razvoju posameznega naselja tako, da se zagotavlja arhitekturno prepoznavnost na ravni celotnega naselja in na ravni posamezne funkcionalne enote ali dela naselja. Z oblikovanjem naselij se varuje podoba, merilo in krajinski okvir, sanira vidno degradirane prostore in ustvarja novo arhitekturno prepoznavnost v sožitju z obstoječimi kvalitetami prostora. Pri tem se spoštuje značilnosti prostora in podedovane vrednote ter naravne vrednote, poudarja oblikovne vrednote naselja in varuje dominantne poglede, z načrtno prenovo ohranja zgodovinska naselja oziroma njihove dele, zlasti tiste, ki so naselbinska dediščina. Ohranja se značilne obrise naselja ter usmerja pozornost na možnost zgostitev in zapolnitev urbanega tkiva. Višinski gabariti naj sledijo obstoječim in se prilagodijo obstoječi strukturi.

Vodne in obvodne površine v naselju se približa naselju z izboljšavo obvodnih površin, urejenimi pešpotmi, ozelenitvami, ustvarjanjem mikroambientov, manjših parkov, igrišč in podobno kar omogoča pristočasne dejavnosti. Pri urejanju naselij se pozorno oblikuje območja obvoznic, vpadnic, uličnega, cestnega in občestnega prostora, pomembna vozlišča, zelene površine in druge odprte površine.

Ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti se izvaja z načrtnim urejanjem in prenovo naselij. Pri prenovi, načrtovanju, oblikovanju in urejanju naselij se upošteva ohranjeno in prepoznavno kulturo stavbarstva preteklih obdobij in pri tem uravnesi sodobna tehnološka in oblikovna izhodišča z obstoječimi vrednotami. V naseljih se poudarjeno ohranja, varuje in prenavlja stavbno dediščino.

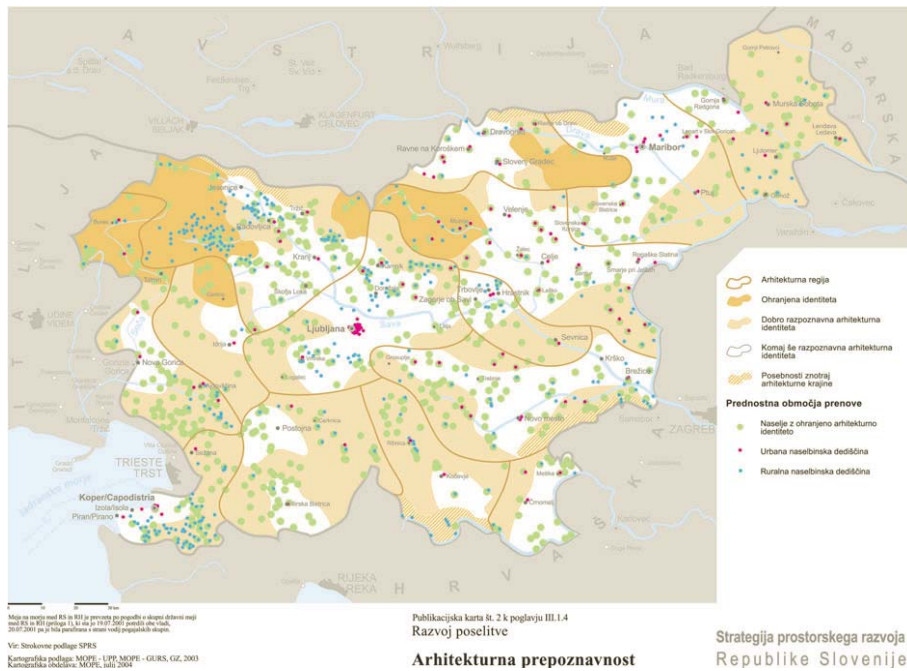
Zaradi varovanja kakovostnih značilnosti naselij, zlasti tistih, ki so del naselbinske dediščine, se upošteva in ohranja njihov naselbinski videz. Odstopanje je možno le v primeru, da pomeni novo oblikovno in prostorsko kakovost in je ta sprejemljiva tudi iz vidika varstva kulturne dediščine.

Arhitekturna regija Gorenjska, Arhitekturna krajina : Jezersko

Strategija prostorskega razvoja občine bo podrobneje določila usmeritve za ohranjanje arhitekturne prepoznavnosti in ohranjanje naselbinske dediščine. Občina Jezersko spada v arhitekturno regijo

Gorenjske, razvrščena pa je v arhitekturno krajino Jezersko.

Za arhitekturno krajino Jezersko je značilno, da so samotne kmetije ali mali zaselki raztreseni po dnu doline ali v pobočjih. Redke dominante so samostojne. Domačije oziroma kompleksi so oblikovani v gručah (več manjših stavb). Tlorisne zasnove so od kvadratnih do širokih ali podložnih (1:1 – 1:8) oblik. Stavbe so zidane v pobočjih ali na ravnini. Strehe domačije so z dvokapne, strme, lahko s čopi. Značilna kritina je siva (deske). Detajli se pojavljajo predvsem v lesu in ometu (vratni okviri, line, rezljani deli opažev, gankov). (Povzeto po: Fister P. s sodelavci, Arhitekturne krajine in regije Slovenije)

Slika 4:SPRS, Arhitekturna prepoznavnost

1.1.10Racionalna raba zemljišč in objektov v naseljih

Gradnjo se usmerja v zgoščevanje že poseljenih območij. Dejavnosti se razporeja znotraj naselij, medsebojno združljive funkcije se prepleta. Določa se zgornjo mejo gostote pozidanosti znotraj posameznih območij v naseljih in primerna razmerja med grajenimi in zelenimi površinami, da se zagotovi kvalitetno bivalno okolje. Največ pozornosti pri zgoščevanju poselitve se usmerja predvsem v tista območja, ki so dobro dostopna in imajo organiziran javni potniški promet.

Stanovanjska območja

Delež površin za organizirano stanovanjsko gradnjo se večja. V naseljih se povezuje posamezna nova stanovanjska območja v večje enote in upošteva možnosti sanacije obstoječe razpršene pozidave. Načrtuje se organizirano stanovanjsko gradnjo. V stanovanjskih območjih se zagotavlja različne tipe stanovanj, ki bodo omogočali mešano socialno strukturo stanovalcev in ustrezali tipološko diferencirani strukturi družin. Tipe zazidave se uskladi z obstoječo pozidavo, ob upoštevanju sodobnih trendov v arhitekturi. V stanovanjskih območjih se zagotavlja primerno opremljenost z oskrbnimi in storitvenimi dejavnostmi, športnimi objekti ter rekreacijskimi in zelenimi površinami.

Posamična stanovanjska gradnja je možna kot zapolnjevanje prostih površin in zaokroževanje površin znotraj naselij.

Območja centralnih površin

V naselju se oblikuje atraktivna, enakomerno razmeščena in dostopna centralna območja, v katerih se zagotavlja možnosti za razvoj oskrbnih, storitvenih, poslovnih, servisnih in drugih centralnih dejavnosti. Posebno skrb se nameni urejanju mestnih in zgodovinskih središč in drugih starejših območij, posebno slabše opremljenih s centralnimi dejavnostmi.

Nova nakupovalna in druga specializirana območja se lahko locirajo na obrobju naselij z dobro prometno dostopnostjo samo ob pogoju, da dopolnjujejo funkcije naselja in ne ogrožajo vitalnosti mestnega središča.

Območja proizvodnih dejavnosti

V urbanih naseljih se omogoča zadostno ponudbo funkcionalno in tehnološko različnih infrastrukturno opremljenih površin za industrijo, proizvodno obrt in druge oblike podjetništva. Gospodarske cone se v naselju umeščajo ob prometno vozliščnih lokacijah tako, da so dobro povezane z železniškim in cestnim omrežjem, ki omogoča javni prevoz na delo z vseh območij regije in sosednjih regij. Območja nekdanje industrije, ki

izpolnjujejo prostorske, okoljske, infrastrukturne in druge pogoje sodobnih proizvodnih parkov, se ponovno usposobi za proizvodne namene.

Javne površine v naselju

Pri načrtovanju in razvoju naselij se prednostno upoštevajo prometne površine, trgi, ploščadi, površine za evakuacijo prebivalstva, sprehajališča, tržnice, parki, vodni in obvodni prostor, gozdovi, različni biotopi in naravne vrednote.

Zelene površine

Oblikuje se zeleni sistem naselja, v katerega se vključi zelene površine naselja, vodni in obvodni prostor ter kmetijske in gozdne površine. Za posamezne dele zelenega sistema se opredeli njihovo oblikovno, ekološko in socialno funkcijo. Z načrtnim ohranjanjem zelenih površin ter urejanjem rekreacijskih območij se vzdržuje razmerje med urbanim in naravnim prostorom. V zaledju mesta se izkoristi možnosti sočasne namembnosti rekreacijskih površin s kmetijskimi in gozdnimi zemljišči. Pred spremembo namembnosti se zavaruje tiste zelene in odprte površine, ki so ključne za zeleni sistem mesta zlasti v ekološkem in socialnem smislu.

Prometne površine v naseljih

Pri načrtovanju prometnih površin se podpira širjenje centralnih peš površin in razvoj kolesarskega mestnega omrežja ter razvoj javnega potniškega prometa, kot so železnica, tramvaj in avtobus, ter preprečuje spreminjanje za mesto pomembnih zelenih površin v površine za parkiranje vozil.

1.1.11 Komunalno opremljanje zemljišč

Zemljišča poselitvenih območij se opremlja z minimalno komunalno infrastrukturo, ki zagotavlja oskrbo s pitno vodo in energijo, odvajanje odplak in odstranjevanje odpadkov ter navezavo na javno cestno omrežje. Manjkajočo komunalno infrastrukturo se dogradi, dotrajano pa sanira. Pri načrtovanju novih naselij se upošteva energetska varčno umeščanje objektov v prostor, energetska varčne urbanistične rešitve in oblike samooskrbe objektov z energijo.

1.2 Razvoj gospodarske javne infrastrukture

Za razvoj gospodarske javne infrastrukture so podane usmeritve glede:

- navezovanja cest regionalnega pomena na državno cestno omrežje, povezovanja pomembnejših lokalnih središč (za državo pomembnih turističnih območij) in povezovanja naselij z naselji v bližnjih sosednjih občinah;
- izgradnje kolesarskega omrežja na območju mest in drugih naselij tudi za dnevno migracijo na krajših razdaljah,
- omrežje pešpoti se razvija v turističnih območjih in se povezuje s kolesarskim omrežjem. Z njimi se zagotavlja povezovanje privlačnih krajinskih območij med seboj;
- razvoja TK in energetske infrastrukture, oskrbe z vodo, sistema odpadnih voda in ravnanja z odpadki.

1.2.1 Žičniški promet

Žičniški promet se razvija v okviru enovitega prometnega sistema povsod tam, kjer drugi prometni podsistemi zaradi reliefa tehnološko ne morejo opravljati prometne naloge oziroma tam, kjer je uporaba drugih prometnih podsistemov zaradi vremenskih in drugih razmer lahko začasno onemogočena ali motena. Omogoča se mobilnost potnikov in tovora do gorsko turističnih centrov državnega pomena, upošteva pa se tudi potreb industrije, rudarstva, gozdarstva in drugih dejavnosti.

1.2.2 Kolesarsko omrežje

Glede na prostorske možnosti ter razpoložljivo cestno infrastrukturo se za kolesarske poti izkoristi obstoječe, z motornim prometom neobremenjene ali malo obremenjene prometnice. Nove kolesarske poti se izgrajuje tam, kjer teh možnosti ni. Omrežja regionalnih kolesarskih povezav se razvija v smereh daljinskih in glavnih cestnih povezav ter se jih navezuje na evropske kolesarske povezave. Na območju mest in drugih naselij se izgrajuje kolesarsko omrežje tudi za dnevno migracijo na krajših razdaljah. S kolesarskimi stezami in pasovi se opremi najpomembnejše smeri osebnega prometa v urbanih območjih ter se jih navezuje na postajališča javnega potniškega prometa in parkirne površine za motorna vozila.

1.3 Razvoj krajine

Krajina se ne ustvarja na novo, temveč se z umeščanjem novih ali posodabljanjem obstoječih dejavnosti preurejajo in obnavljajo prostorska razmerja v njej, lahko pa se jih tudi ohranja. Pri tem se upoštevajo obstoječe naravne in kulturne značilnosti v krajini. Pri načrtovanju prostorskega razvoja krajine se stremi k doseganju njenega optimalnega razvoja, ki ga opredeljujeta: funkcionalen, ekološko in oblikovno uravnotežen sistem prostorskih struktur ter zdravo, varno in prijetno bivalno okolje. Tak razvoj v največji možni meri ohranja naravno zgradbo krajine in omogoča odvijanje naravnih procesov ter ustvarja in ohranja nacionalno in lokalno prepoznavnost ter simbolne prvine v prostoru. SPRS predvideva, da se bo glede na obstoječe značilnosti in želen prostorski razvoj krajina razvijala v treh smereh: kot pretežno naravna, kot pretežno kulturna in kot pretežno urbana in kmetijsko intenzivna krajina.

Cilji prostorskega razvoja krajine so:

- izkoristiti in vzdrževati potencial za sedanje in prihodnje dejavnosti v krajini;
- ohraniti naravne prvine krajinske zgradbe in spontanosti naravnih procesov;
- ohraniti prepoznavnost kulturnih kakovosti na različnih ravneh: nacionalni, regionalni, lokalni in evropski;
- zagotoviti varno, privlačno in prijetno bivalno okolje.

1.3.1 Prepoznavnost Slovenije z vidika kulturnega in simbolnega pomena krajine

SPRS posebej opredeljuje krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi, pomembna na državni ravni. Kot taka obravnavamo območja s tistimi stvaritvami človeka v prostoru, ki jim pripisujemo posebno vrednost zaradi njihove podobe ali pomenov, ki jih te nosijo s sabo, ali zaradi njihovega posebnega značaja. To so predvsem območja, ki so zaradi visoke pričevalne vrednosti, razvojne kontinuitete, prepleta kulturnih pojavov in sožitja z naravnimi danostmi (kulturna dediščina, izjemne naravne prvine ter izjemne krajine z redkimi ali enkratnimi krajinskimi vzorci) nosilci prostorske identitete in simbolne vloge v družbeni zavesti.

SPRS določa merila za vzpostavljanje kulturne in simbolne prepoznavnosti, jih poimensko navaja ter grafično prikazuje. Dejavnike prepoznavnosti krajine se obravnava kot razvojne dejavnike, ki povečujejo privlačnost območij za prebivalce, investitorje in obiskovalce. V teh območjih se spodbuja dejavnosti, kot so trajnostno rabo dediščine, razvoj turizma v povezavi s kulturnimi vrednotami in s tradicionalno kmetijsko dejavnostjo, oblikovanje kulturnih poti in podobno ter tako prispeva h gospodarskemu razvoju ter ohranitvi in povečanju prepoznavnosti.

Posebno pozornost se posveča stikom naselij in odprte krajine. Dejavnike prepoznavnosti krajine se upošteva pri širjenju, oblikovanju in funkcionalni razmestitvi dejavnosti v poselitvenih območjih na način, da se na obrobja mest in naselij praviloma ne umešča dejavnosti, ki s svojo obliko ali velikostjo negativno vplivajo na prepoznavno podobo mest in drugih naselij v krajini.

Krajinska območja s prepoznavnimi značilnostmi, ki so pomembna na nacionalni ravni so: Bohinj, Fužinarsko-Studorske planine, Bled, Lipica, Škocjanske jame, del Brkinov in Matarskega podolja, Cerkniško polje, Planinsko polje, grad Snežnik, Loški Potok, Ljubljansko barje, del Osrednjih Slovenskih Goric, Bitnje, Brdo pri Kranju; del Bržanije in Movraške doline; območje Ruta, Granta, Stržišča in Kala; Srednji vrh nad Gozdom Martuljkom, dolina Kolpe pod Starim trgom, območje Strmice – Predjame, Strojna, Kapelske gorice, območje Gore, območje Negove in Treh Kraljev; Polhov Gradec in Črni Vrh, Radensko polje, Prem in Suhorje, grad Borl, **Jezerško**, dolina Soteske, Starih Žag, območje Fale, del Goriškega, Gorjancev, Podgorja, območje Idrije, Jeruzalemske gorice,

Kras, Lipniška dolina, Mirenska dolina, Otočec, območje Kozjanskega, Obsotelja, Bizeljskega, Ribniško Pohorje, območje Rogatca in Donačke gore, območje Strunjana, Šavrini, območje Šentjanža nad Dravčami, območje Smlednika in Šmarne gore, Trenta, območje vasi pod Čavnom, Velika Planina, Vipavska brda, Paški Kozjak, širše območje Volčjega Potoka, Zgornja Mežiška dolina, Zgornja Selška dolina, območje Žičke kartuzije, Zadrebčka dolina, območje Dolskega in Krumperka, južno Pohorje, Košenjak, Zgornja Savinjska dolina, del Belokranjskega ravnika, spodnji del Goriških Brd, del Haloz.

1.3.2 Naravne kakovosti krajine

SPRS opredeljuje tudi območja naravnih kakovosti krajine. Naravne kakovosti krajine predstavljajo naravno najbolj ohranjena območja, kjer je človekov vpliv najmanjši in kjer so ohranjeni naravni procesi. Izkazujejo prvobitnost, avtohtonost, enkratnost, izjemnost, pestrost, raznovrstnost, redkost, starost, pričevalnost in prepoznavnost. Območja naravnih kakovosti krajine so pomembna za ohranjanje kakovosti okolja.

Naravne kakovosti se v okviru prostorskega razvoja obravnavajo na način, da se zagotavlja njihova trajna ohranitev, to je ohranjanje naravne zgradbe in naravnih procesov, redkih in posebnih habitatnih tipov, biotske pestrosti ter sklenjenosti naravnih ekosistemov. Vendar je lahko zavarovano območje tudi instrument za ohranjanje razvoja, posebej razvoja podeželja. Na območjih, kjer zaradi omejitev varstva vrednot in varstva okolja ali zaradi odmaknjenosti razvoj stagnira je treba razvijati posebne razvojne programe.

1.3.3 Raba naravnih virov

Dejavnosti in prostorske ureditve se umešča v prostor tako, da se pri tem ne zmanjšuje možnosti za izkoriščanje ali rabo neobnovljivih naravnih virov v prihodnosti ter tako, da je čim manj možnosti za nastanek onesnaženj naravnih virov, ki bi lahko potencialno zmanjšala njihovo kvaliteto in uporabnost.

Pridelovalni potencial tal za kmetijsko rabo

Kmetijske dejavnosti se prednostno usmerja na območja z visokim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo. Kmetijska zemljišča z visokim in dobrim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo se po predhodnem usklajevanju z drugimi interesi, na podlagi ranljivosti sestavin okolja in prostora opredeli kot najboljše kmetijska zemljišča. Kmetijska zemljišča s slabšimi talnimi lastnostmi, lego, naklonom ali ekspozicijo se opredeli kot druga kmetijska zemljišča. Posebej se opredelijo kmetijska zemljišča, ki so zaradi onesnaženja neprimerna za pridelavo hrane ali primerna samo za določene kmetijske dejavnosti.

Kmetijske dejavnosti se spodbuja na območjih s slabšim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo, kadar se s tem omogoča ohranjanje kulturnih in simbolnih kakovosti krajine ali biotske raznovrstnosti ter naravnih vrednot.

Usmeritve za rabo tal

Na območjih z visokim in dobrim pridelovalnim potencialom tal za kmetijsko rabo, kjer ne veljajo posebne omejitve izvajanja dejavnosti zaradi varstva podzemnih voda kot virov pitne vode, se lahko izvaja ukrepe za posodabljanje kmetijske proizvodnje oziroma agrarne operacije, pri čemer se upošteva obstoječo krajinsko strukturo, mrežo poti, prostorske smeri, naravne koridorje in logiko krajinskega vzorca.

Pri zahtevah za spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč se upošteva tudi njihovo strukturno vlogo v krajini in socialno-gospodarski pomen.

Povečana sonaravna lesna proizvodnja

Povsod tam, kjer je to možno glede na naravne danosti in hkrati ni v nasprotju z varstvom drugih virov, se lesno proizvodnjo spodbuja, vendar tako, da se zagotavlja čimbolj sonaravne načine lesne proizvodnje. Za lesno proizvodnjo se nameni gozdove, ki imajo dovolj veliko lesno zalogo, razen varovalnih gozdov in gozdnih rezervatov.

Raba voda

Vode se izkorišča za oskrbne, gospodarske in turistično-rekreacijske namene, pri čemer se zagotavlja njihovo varstvo v smislu trajne ohranitve kemijskega in ekološkega stanja ter obnovljivosti naravnega vira ter varstva ekološkega, krajinskega in doživljajskega pomena voda v krajini, vključno s kvalitetnimi posegi človeka (mlinščice, pomoli, kulturni sloji ipd.). Zaradi ranljivosti podzemnih voda in vodnih virov za oskrbo prebivalstva,

se dejavnosti umešča v prostor v območja najmanjše ranljivosti ter s tako tehnološko prilagoditvijo rabe, da se kvaliteta podzemnih voda ali vodnih virov ne poslabšuje in njihova količina ne zmanjšuje.

Samooskrba z mineralnimi surovinami

Pri izkoriščanju mineralnih surovin se stremi k optimizaciji pridobivanja in postopnemu zapiranju manjših objektov ter sanaciji nelegalnih kopov. Število objektov se optimizira glede na okoljska, gospodarska in družbena merila, ki vključujejo tudi geološko ustreznost, zadostno količino zalog, dovolj veliko letno proizvodnjo, funkcionalno povezanost z uporabniki, transportni radij prodaje, vidno neizpostavljenost območij in primerno oddaljenost od poselitve. V območjih naravnih kakovosti prostora se kope praviloma sanira s povrnitvijo v naravno stanje ali v sekundarni biotop, v območjih prednostne rabe naravnih virov v zemljišča, namenjena primarnim dejavnostim, na območjih poselitve v urbane rabe, na območjih prepoznavnosti pa v tako obliko, ki je najbolj optimalna z vidika zagotavljanja prepoznavnosti prostora.

Razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti

Primerjalne prednosti za turizem imajo območja z naravnimi kakovostmi, kulturno dediščino in prepoznavna krajinska območja. Razvoj turizma in prostočasnih dejavnosti naj zagotavlja dolgoročno najbolj optimalno izrabo primerjalnih prednosti v posameznih območjih. Vanj naj se vključuje lokalno prebivalstvo in lokalne skupnosti, posebno na obmejnih območjih, na podeželju in v mestih.

V alpskem in drugem gorskem svetu, kjer za to obstajajo prostorske možnosti, se razvija zimsko športne in dopolnjujoče celoletne aktivnosti. Prostorske ureditve, namenjene zimskim športom, se načrtuje tako, da jih je mogoče uporabljati v drugih letnih časih za druge dejavnosti in da njihova ureditev ne sproža drugih neželenih posledic ali erozijskih procesov.

1.4 Obrambne dejavnosti

Prostor je eden najpomembnejših dejavnikov pri zagotavljanju obrambe države, zato se območja, ki imajo zaradi svojih posebnih naravnih lastnosti strateški pomen za obrambo države, praviloma ohranja v primarni, to je gozdni ali kmetijski rabi. Razvoj obrambnih dejavnosti se usmerja prednostno v območja, ki že služijo obrambnemu namenu. Postopno se zmanjšuje območja za obrambne dejavnosti v urbanih območjih. Pri načrtovanju nadomestne in nove infrastrukture za potrebe obrambnih dejavnosti se posebno pozornost nameni ustrezni prostorski umestitvi, zmanjševanju vplivov na okolje ter zagotavljanju potrebnih varnostnih odmikov od stanovanjskih območij, gospodarskih in storitvenih dejavnosti, kulturnih spomenikov in naravovarstveno pomembnih območij.

1.5 Prostorske omejitve za razvoj na območjih potencialnih naravnih ali drugih nesreč in na območjih vododeficitarnosti

Na območjih z izrazito naravno dinamiko se varne življenjske razmere omogoči s sanacijo žarišč naravnih procesov in omejevanjem razvoja, sorazmerno glede na izrazitost in pogostost naravnih procesov, ki lahko ogrožajo človekovo življenje ali njegove materialne dobrine. Območja, kjer ni bivališč ali gospodarskih dejavnosti, se prepušča naravni dinamiki. Za zagotavljanje ustrezne varnosti se na ogroženih območjih določi območja, kjer so potrebni zaščitni ukrepi ter območja, kjer se obstoječe, z naravnimi procesi nezdružljive dejavnosti dolgoročno umikajo in se prostor prepušča naravi ali drugim manj konfliktnim dejavnostim.